

Observatoriulu ese de doue ori in septimana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu VI.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbra la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 73.

— Sibiu, Mercuri 14/26 Septembre. —

1883.

Câtra domnii lectori!

Pentru acei ddni abonati cari platisera pretiu diariului nostru pe terminu numai pâna la 30 Sept. st. v. deschidemu abonamentu nou dela 1/13 Oct. inainte cu pretiurile semnate in fruntea diariului nostru; éra dela acei domni cari in cursulu verei nu apucasera a se abona pe alu doilea semestru, priminu prenumeratiune si numai pe cele trei luni din urma ale anului c. cu 2 fl. v. a. si in strainatate cu 5¹/₂ franci.

De altumentrea exemplarie intregi mai avemu pe semestrulu II-lea dela Iuliu incóce, éra câteva si pe anulu intregu.

Unu diariu cá „Observatoriulu“ sau ori-care altulu, daca nu este cotidianu si nici mare câtu usi'a casei, nu se pôte fali cu „scirile cele mai próspecte si mai variate, nici cu o miie de curiositati adunate din tóta lumea“; dara fórti'a diarielor mici care esu numai de 2—3 ori pe septimana, nici nu pôte nici nu trebuie se stea in gramadirea de sciri si curiositati care potu se interessedie pe câte unu publicu satiatu si resfatiatu in lecturile cele mai variate, totuodata siguru de existenti'a sa politica. Vocatiunea principala anume a unui diariu politicu romanescu, care trebuie se apara in laintrulu acestei monarchii, este cu totul alt'a: tractarea critica a evenimentelor dupa ce ele s'au complinitu, buna-óra precum se face in diariiele politice hebdomadarie sau si lunarie din Franci'a, Angli'a, Germani'a etc., alu caroru coprinu isi are valórea sa si preste dieci de ani. Restulu, adeca sciri efemere si curiositati intra numai cá sarea si piperulu in bucate. Trebuintele actuali recunoscute si simtite de o natiune intréga sau de o parte considerabile a ei, precedu, primédia pe tóte celelalte. Alaturea cu acestea se tractédia evenimentele straine, care potu se aiba ori cá au de siguru influentia decisiva asupra patriei si natiunei nóstre.

Asia de exemplu in momentele de fačia revolutiunea din Croati'a, cris'a din Serbi'a, frapant'a întórcere a lucrurilor din Bulgari'a si mai pre susu de tóte demersulu ce a luatu guvernulu Romaniei participandu — Ddiu scie cum — la luptele diplo-

matice pâna acum mai multu clandestine, care decurgu intre Russi'a si Austro-Ungari'a de câteva ani incóce, sunt totu atâtea evenimente, care nu se pôte cá se nu aiba influentia buna sau rea, si asupra intregului poporu de nationalitate romana câtu se afla in monarchi'a acésta.

Strainii adversari seculari ai nostrii nu voru fi, precum n'au fostu nici-odata asia de nebuni pentru sinesi, cá ei se ne deschida ochii prin press'a lor si se ne invetie ce avemu se facemu cá se scapamu de sierbitutea in care amu cadiutu din nou. Daca romanii voiescu se fia informati exactu asupra naturei evenimentelor, éra nu in-sielati si pacaliti de mórte, se'si sustina toti din tóte partile macaru puçin'a pressa periodica reprezentata prin câteva diarie existente. Red.

Alte informatiuni despre tinu'ta de pâna acum a romanilor din statulu Ungariei.*)

Ce activitate au desvoltatu si ce atitudine au manifestatu Romanii ungureni si banatieni, mai vertosu cei compacti, séu in maioritatie absolutu prevalenta a locuitorilor din comitatele (districte, prefecture) Aradu, Carasiu, Temisiu si Torontal, in decursulu timpului dela emanarea diplomei imperatesci din 20 Octobre 1860, atátu de memorabile, si cu atátu mai vertosu dela inceputulu noiei era constitutional incóci?

Dara este prea bine cunoscutu, cá ce atitudine au observatu si compatriotii nostri, egemonisatori si trufasii magiari, dupa cucerirea insurectiunii epocale dela 1849, prin ajutorulu armelor muscalesci, suferindu si indurandu mai ántaiu starea esceptionala de asediu (Belagerungszustand) dela 1850—1852, mai apoi gubernulu militariu-civile dela 1853 si 1854, dupa care urmà organisarea diregatoriilor civile si judetiale cu sistemulu strinsu absolutisticu, se intielege austriacu-

*) Aceste informatiuni ne vinu dela unu barbatu nascutu si traitu in Banatu, prin urmare cu atátu mai competante a informa pe publicu despre tinu'ta compatriotiloru sei in acesti 16 ani din urma. Red.

germanu. Ei pe atunci, ce e dreptu, apesati de acele timpuri vitrege si impregiurari nefavorabili pentru ei, intocmai cá si noi in dilele stepanirii lor, atátu de apesatorie pentru noi, de si nu puteau face politica nationala, ci sub totu intervalulu acelu sistemulu absolutisticu se manifestau de cei mai absoluti resistenti passivi, totusi vedindu cum legiunile de functionari venetici, importati de prin Bohemi'a, Moravi'a, Poloni'a etc. etc. au ocupatu tóte posturile de amploiatu publici ai statului, la tóte dicasteriile si oficiile supreme si inferióre de susu dela curte, pâna si in comune, pe lângã tóte sfortiarile lor de resistentia passiva, au staruitu cu ori-ce pretiu a se viri si ei unde numai au potutu in câte o functiune de statulu absolutiscu germanu, abia apucandu câte unu osu de rosu. Esceptiunea faceau firesce numai cei compromisi politicesce, adeca aceia, cari cá insurgenti séu dovediti de adversari ai dinastiei, erau condamnati la inchisóre si lipsiti de drepturile cetatienesci.

Si ce multi erau de acestia, chiaru si comitele Andrassy condamnatu la mórte prin judetiulu martiale si fiindu pribegitu, pusu in effigie, fostulu primu-ministru presidente alu celui dintaiu cabinetu, asia numitu constitutionalu din Ungari'a, dela 1867 si pótemu dice fara de nici-o reserva, cá si toti ceialalti colegi ai sei, cu successorulu siefu de cabinetu actualu, infricosiatulu sfarimatoriu de nationalitati nemagiare, Tisza, impreuna cu toti magnatii, si alti aristocrati ai privilegiatei natiuni magiare.

Amariti in sufletulu lor pentru umilirea causata prin armele muscalesci, prigoniti in exiliulu turcescu, dupa agratiare si reintornare in patria, ei, escelentiele de astadi, in 12 ani totu mereu conspirau gravitandu in afara contra dinastiei habsburgice, se intielege cá in launtrulu tierii perseverandu in cea mai stricta resistentia passiva; in acelasiu periodu inse, totu ei, la tóte ocaziunile lamentandu, mangaiau pe nationalitatile nemagiare si le promiteau cá ei la eventuala recastigare a constitutiunii tierii, voru fi drepti fačia dé nationalitatile conlocuitoare in acésta patria

Foisiór'a „Observatoriului“.

Solemnitatea anuale a societatei limbelor romane din Montpellier.

(Urmare.)

Solemnitatea soc. limb. romane se continuà, ori mai bine se completà prin serbatori'a Felibrigiloru din Linguadoc'a, ce avù locu in diu'a urmatóre. Felibrigii au datin'a de a'si tiné adunarile generali si solemne in locuri pline de suveniru istorice, literarie si poetice; ei convinu de comunu la umbrã arborilor in gradini, pe tierrii riuriloru seu pe ai marei. In datin'a asta noi aflamu o adeverata maiestria literaria, ce nu se pôte nega. Frumseti'a, instinctulu celu finu alu poesiei populare pentru cá se se arete asia cum este si se nu dispara indata suvenirulu seu din ánim'a ascultatoriloru, trebuie se se auda in comunicatiune directa cu lumea esterna, cu imprejurarile in cari s'a nascutu si desvoltatu.

Intr'o gradina romantica se tinù si adunarea din anulu acesta, in presentia aloru preste patru sute persóne alese din inteligenti'a locale. Se formédia indata presidiulu din siepte felibrigi si siepte dame si fara nici-unu discursu, prin simplele cuvinte provinciale: la sesilha es douberta — siedinti'a e deschisa. Dupa cantarea unui imnu popularu, presiedintele Laforgue intre aplause unanime pronucià unu discursu scurtu, dar interessante, din care ne place a reproduce eéca ce urmédia.

„A'ti vedutu eri Dloru, la reunirea solemna a societatei Romane, Portugali'a, Spani'a si Itali'a aducendu si fiacare piétra s'a la edificiulu fratietatii latine.

„Dvóstra veti vedea astadi Romani'a, Macedo-Romani'a, Itali'a, Elveti'a romana, Proventi'a si Linguadoc'a uninduse tóte prin silintiele poetiloru lor la ceea ce noi potemu numi marea opera a Felibrigei si Montpellierului. Dara ele nu se unescu numai prin literatura

si poesie, ci si prin surprindietorea impartasire a ramureloru de lauru*) ce voru incununa pe invingatorii anului acestuia, culese de pe mormentulu celui mai mare poetu latinu, de pe sepulcrulu lui Virgiliu, carele din inaltimea ingeniului seu de douadieci de ori seculariu, domnesce preste limb'a latina alu Augustu, Constantinu si Trajanu cá si preste celelalte idiome ce sau nascutu si intaritu la isvorulu seu limbisticu, preste aceste limbi ce in betran'a Europ'a, in ambele Americi si prin insulele Oceaniei compunu famili'a cea mai nobila si mai marétia de limbi, ce au fostu vreodata pe sub sóre“.

„Unu triumfu si mai eclatante trebuie se ne incante inimile in serbatorile de acumu.

„Regin'a Romaniei incoronata de curèndu in persón'a traducatoriului provinciale a „Cugetariloru unei Regine“ de Carmen Sylva si a „Povestiloru Pelesiiului“ a binevoitu a adresa Felibrigei, despartimentulu nostru (Maintenance) dameloru din Linguadoc'a si poetiloru nostri espresiunea parerei sale de reu cá n'a potutu fi de fačia la serbatórea de eri si de astadi.

„Ea i-a maritu insemnatatea alaturandu-i si nisce versuri, despre cari celu mai mare dintre cei ce ne asculta — eu amu numitu pe Mistralu — aru potea se dica cu mandria: „eu le-amu facutu“.

Entusiasmulu escitatu in auditori prin cuvintele acestea se continuà si marí prin recitarea aloru doue poesii provinciale adresate de Felibrigi M. S. Reginei Elisabeta totu pe timpulu candu se aflà in Itali'a. Ne place ale reproduce pe amendoue insoindu-le de o traducere literaria pentru ce nu cunoseu originalulu, pentru-cá se se vedea câtu-i afinitatea si apropiarea între limb'a nóstra si unulu din cele mai latite dialecte ale Galiei meridionale:

*) Alude la laurii tramisi din Itali'a de domnulu Obedenaru pentru formarea coronei noiloru atleti latini din Linguadoc'a.

A Sa Magesta.

La Rèino Isabèu de Roumanio.

D'ounte vèn qu' adeja te sies vesti de flour
O Printèms? D'ounte vèn que ta douço calour
S'es, pus lèu qu' autrifès, expandido per l'aire?
Coume vai que lau mesd'abrièu a pers, lau laire!
Li tresor embauma dou poulit mes de mai?
Coume se fai perèu que l'artiste voulaire
A roussignauleja mies e mai que jamai?
Que la Prouvèngo a vist-li vegue longamai!
Sis enfant espeli tant d'èr reviscoulaire? . . .

Se lou soulèn sourris dintre sa comor d'or;
Se la naturo ansin degaio si tresor
De bèuta, de parfum, de cant e d'armounio;
S'enfestouli, lou front vira vers l'Italio,
Li Felibre galoi pèr vous trobon en cor,
Es que touti sabèn, Rèino de Roumanio,
Qu' aquel uros país vous velèn sus si bord,
Le Prouvèngo es-ti pas tamen vosto patrio?
Venès, qu'a vosti pèd jitaren nosti cor! . . .

De unde vine — cum se intempla — cá asia de timpuriu te imbracasi cu flori. — O Primavéra? De unde vine cá dulcea ta caldura — S'a respanditu prin aeru mai linu decâtu altadata? — Cum se intempla cá Aprile furulu! A rapitu comor'a imbalsamata a veselului Mai? — Cum se intempla cá privighitorea (paserea antista). — A cantatu mai bine si mai multu cá pâna acum? — Cà Proventi'a isi vediù, si o de i-ar vedea timpu indelungatu. — Copii sei cantandu versuri pline de viétia?

Déca sórele suride din com'a sa de auru. Déca natur'a isi imparte astu-feliu tesaurii sei. — De frumsetia, de parfumu, de cantece si de armonii. — Deca in modu serbatorescu cu fruntea întórsa spre Itali'a. — Voiosii Felibrigi iti rimédia si canta Aie in coru. — Acésta-i pentru-cá noi scimu cu totii, o Regin'a Romaniei. — Cà placut'a asta tíera te tine pe malurile sale. — Proventi'a nu-i si ea patri'a t'a? Vino, cá noi ne vomu arunca ámele la picioarele tale!

comuna, punendu pe flamura devis'a sacra de libertate, fratietate si egalitate!

Si acuma se vedemu, cum au urmatu acesti compatrioti ai nostri si daca s'au tinutu ei de parol'a data, incependu dela emanciparea, seu mai bine rehabilitarea loru in grati'a casei domnitore.

Vorb'a ni este de romanii locuitori in partile unguene-banatiene, si anume in comitatele cu maioritate atatu de preponderanta a poporatiunei curatu romanesci, incatu celelalte mestecate, fačia de imens'a poporatiune romana mai cá disparu; precum acésta faptica stare a lucrului nici cei mai preocupati mistificatori si fanatici statistici ai loru nu o potu negá.

Asia d. e. comitatulu Aradului, cu poporatiune de 236 mii si câteva sute de suflete, intre cari la anulu 1860 abia arau vreo 60 mii diferiti locuitori neromani; asia Carasiulu, Temisiulu si in parte Torontalulu, dara si partea insemnata a Biharului. Apoi déca vomu mai luá cátra acésta si numerulu poporatiunei de nationalitate romana din intregulu „confiniu militarú“ de pe malulu Dunarei, alu Tisei, si preste totu de pe teritoriile celor trei regimente granitiare, romano-serbo- si germano-banatiche, cu resiedintiele loru istorice capitale Caransebesiu, Biserica alba si Panciov'a, cari tóte se desfiintiaru la anulu 1872 in contra dorintiei poporului granitierescu?

Se nu aiba óre cunoscintia despre aceste confratii, connationali si colegii nostri de dincolo, intielegemu pe cei dela surorile diarie „Romanulu“ si „Natiunea“ ambele organe principali publicistice din capital'a regatului Romani'a, precum mai virtosu si despre acelu adeveru necontestatu de nime in lume, adeveru istoricu, eternu, documentatu nu prin statistici preocupati falsificatori, cá domnii magiaroni Hunfalvy, Beksics et consortii aderinti, colaboratori ai „Gazettei de Hongrie“ menagiati de omnipotentulu gubernu in soldulu statului poliglott din sudórea cetatieniloru, cá si romanii de dincóci si-au sacrificatu sangele pentru tronul?

O reprivire fugitiva asupra evenimentelor trecutului mai recinte, éca aprópe acusi 1/4 de secolu, ajunge cá se se convinga toti, ce mare deosebire a fostu si este si in diu'a de astadi intre insusirile individuali, caracterulu cetatienescu, simtiulu loialu-patrioticu fačia de tronul si statul, ale acelu numerosu si vigurosul poporu romanu din mentionatele parti unguene-banatiene, si intre celea ale conlocuitorilor mestecati de diferite nationalitati si confessiuni resfirati printre densii.

Mai trebue óre dovedi pipaibile, séu se sulevamu si la acésta ocasiune luptele, bravurele si sacrificiile granitieriloru, aduse tronului si patriei, nu numai la 1848/9, ci succesive la 1854, dara mai virtosu la Magenta, Montebello, Solferino 1859 si apoi la Custozza, Lissa, Königgrätz 1866? Sciti apoi cine au seceratu triumfulu si cum s'au remuneratu sacrificiile si sangele nevinovatu versatu, astadi in folosulu adversariloru?

A Sa Magesta.

La Rèino Isabèu de Roumanio.

Dins noste azur lati, Rèino de Roumanio,
Nosto gráció divino e clarejo e s'esperd.
O lugar matinié, que reviéandas l' esper,
Tout vous bélo e de cants es uno letanio.

Es uno letanio esvartant lau desrèi
Que pourrié soubreja sus vosto tésto blouso,
Un regiscle de vers que n'en sara jalouso
La courouno qu' au front vous a mes veste Rèi.

Avès courouno d'or, e franc de vitupèri
Lou Felibrige ami, qu' esmoou vosto beuta,
O Rèino roumanesco, a gau de vous canta,
Vous que sus noste cor foses tant bèn empèri!

Segu, segnourejos e lou sort vous surris.
Los estellos avien predi voste reingae.
L'Emperi dau Sourel que veira lou jouine age,
O Rèino, voudrias pas n'estre l'Emperairis?

In azurulu nostru latinu (pe ceriulu nostru latinu) o Regin'a Romaniei. — Grati'a ta divina isi respandesce lucirea sa. — O lucíferu matinalu ce inviesi speranti'a nóstra. — Totulu tie iti suride si-ti formedia o litanie de canturi pentru noi.

Acésta-i o litanie de versuri ce departédia jalea. Ce ar putea se ajunga preste capulu teu celu nobilu. Unu completu poeticu in stare de a face jalusa coron'a ce jalusa. Coron'a Regele teu ti-a pus-o pe frunte.

Tu ai coron'a de aur, pentru aceea, fara nici-o indoiala, Fellibrigiu amicu, incantatu de frumseti'a ta. O Regin'a Romaniei, i plinu de bucuria cá-ti-canta tie. Tie ce dejá domnesci preste ánimile nostre.

De buna séma tu domnesci si sortea 'ti suride. Stelele predisera regatulu teu. Imperiulu Sourelui ce 'lu voru vedea nepotii nostri. O Regina nu ai voi se i fi tu imperatésa?

(Va urmá.)

Dara ce se ne mai framantamu crerii cu de aceste reminiscintie triste cu totulu uitate, ale trecutului, cari sunt intiparite si in memori'a copilandriloru de pe atunci, necum se nu le cunósca lumea si prin urmare dóra si confratii nostri dela „Romanulu“, „Natiunea“ etc. etc. Le-amu premisu numai spre a caracteriza situatiunea; trecemu acum la cestiunea ce se ventiléda in colónele diariului gubernamentalu, tiparitu franciusesce, dara inspiratu magiariesce.

Minunata este imputarea ce ni-o arunca in fačia „La Gazette de Hongrie“ pentru indiferentismulu ce dice densa cá romanii l'aru manifesta de câteva ani incóce pe aren'a politica, in statu numai dupa nume constitutionalu liberalu, in realitate inse pentru poporul romanescu mai absolutisticu si decâtu cum erá celu austriacu-germanu atatu de urgisitu si afurisu de actualii gubernatori magiari.

Fostau dieu romanii din partile unguene si banatiene destulu de activi, interessati si insufletiti pentru cauzele comune, politice ale patriei comune, pe tóte terenele atunci, candu — sciti bine — compatriotii magiari, aflanduse abia la inceputulu renascerii constitutiunei, adeca in anii 1860/3, neconsolidati de ajunsu, la aparintia aveau intentiuni bune fačia cu nationalitatile nemagiare, de ale caroru pretensiuni juste se credea cá tinu contu.

(Va urmá.)

Classificatiunea teritoriului dupa modulu cultivarei sale.

Amu atinsu pe scurtu in Nr. 71 despre castrulu celu nou, de contributiunea pe pamentu si de reclamatiuni. Este prea bine cá se cunóschemu si noi intinderea teritoriiloru din statulu intregu pe cátu acela se imparte cam dupa natur'a sa in agri de aratu, in gradini, in fenatie sau livedi, in vii, in locuri de pascutu (pasuni, islazuri), balti cu trestie, rogozu, papura, pipirigu si in paduri, cá-ci pentru tóte acestea s'au intocmitu tarife diferite si foncier'a sau darea de pamentu aruncata pe ele difere fórte multu, atatu dupa natur'a sau soiulu loru, cátu si dupa districte, de aici pâna in fundulu Croatiei si pâna in marginile Moraviei. Deci proprietarii de pamentu mari si mici se si faca ochii in patru la reclamatiuni si se nu stea guri cascade. Vorb'a este cá clasificarea si aruncarea darei se fia drépta dupa natur'a si calitatea fiacarui locu de cultivatu, se nu se puna clasea III ce este de I nici clasea I ce este III ori IV si nici se fia pretiuitu mai scumpu loculu romanului, decâtu alu magiarului. In casuri de aceste se ni se cunósca activitatea, cá aci se luca de multe milióne.

Asia dara in statulu intregu alu Ungariei se afla pamentu bunu de supusu la cultura in siepte moduri generali 53 milióne 392,133 jug. Dintru acestca se vinu pe Transilvani'a (Ardealu, Erdély, Siebenbürgen) tote acelea teritorie câte se coprinde la districtele Clusiu si Sibiu, adeca principatulu intregu impartitu in doue; mai cadu inse si dela Satmaru si Temisior'a unele parti incóce.

Diversele teritorie de cultivatu despartite in 15 districte dupa jugere (pogóne) de câte 1600 stangini patrati de Vien'a sunt acestea:

Districtu:	Agrii.	Gradini.	Fenatie.
Budapest'a	2.488,849	34,312	442,367
Sambata	1.597,134	54,077	340,870
Posoniu	1.685,657	36,677	262,720
Besztreczabánya	1.181,811	39,165	404,875
Cassovi'a	1.517,976	62,414	371,587
Satmaru	1.206,674	33,113	658,678
Debrecenu	1.928,189	18,038	350,532
Temisior'a (Banatu)	1.462,330	107,853	319,905
Segedinu	3.058,874	35,733	258,119
Peci (Cinci biserici)	1.333,286	33,218	236,950
Clusiu	1.373,601	85,000	850,059
Sibiu	1.296,705	67,789	705,327
Zágráb (Croatia)	720,843	25,665	340,370
Eszék (Slavonia)	652,339	29,170	116,885
Graniti'a	892,524	37,044	351,472
Sumele totali	22.397,792	696,268	8.010,711

	Vii.	Pasune.	Trestietu.	Paduri.
Budapest'a	123,788	825,749	48,090	452,416
Sambata	73,730	342,939	5,732	821,604
Posoniu	27,034	377,535	8,242	731,980
Besztreczabánya	26,450	404,855	92	1,491,627
Cassovi'a	39,409	498,684	1,596	1,467,284
Satmaru	21,283	478,795	3,071	1,700,609
Debrecenu	36,275	648,863	35,670	597,525
Temisior'a	68,911	613,929	2,548	1,468,076
Segedinu	58,888	614,596	32,836	129,880
Peci (Cinci bis.)	103,007	321,033	13,404	451,098
Clusiu	12,548	719,976	4,260	1,915,311
Sibiu	30,931	598,852	1,095	1,977,388
Zágráb (Croatia)	59,721	214,906	—	914,396
Eszék (Slavonia)	34,112	166,667	3,526	594,270
Graniti'a	23,393	669,229	1,142	1,154,672
Totalu	739,480	7,496,550	161,384	15,868,136

Sciri politice interne si externe.

In Croatia. Dintr'o di in alt'a diariele guberniale isi facura sperantie cá si spénulu de barba, cá in cle din urma poporul croatu si serbescu s'a linistitu; din 20 Sept. incóce inse recunoscú si ele cá numai de linisce nu póte fi vorba. „P. Lloyd“ si alte câteva diarie mari au trimisu corespondenti la fačia locului, pentru-cá aceia caletorindu preste totu pe unde e rescultatul poporulu, se descopere ori-cum voru sci, adeveratele cause ale revolutiunei. „Pester Lloyd“ a trimisu pe unu colaboratoru alu seu, care a servitu multi ani in armata si cunósce districtele granitiare. Acesta descoperi din propri'a convictiune adeveratele cause ale revolutiunei, sau adeca constatá aceea ce sciá si pâna acuma tóta lumea, afara de gubernu, si o caracterisá in doue cuvente: administratiune hotiésca. La masele poporului, la sateni si orasieni nu petrunde politic'a superióra, nu tractate de statul cu altu statul, nu embleme si colori, la mase petrunde jafulu, hoti'a candu li se ia nu numai sumanulu si camasi'a, ci li se trage si pielea. Se adveresce pe deplinu, cá suferintiele poporului sunt ne mai audite; multime din ele semena cu cele dela noi; altele sunt de natura, in cátu aici in Ardealu nu ar cutedia se le provóce nici talcharii cei mai incrunutati, cá-ci de siguru aru da de draculu. Poporul intregu tine mortisulu cá tóte acelea jafuri vinu numai dela unguri; anume fostii granitiari jura pe acésta cu atatu virtosu, cá ei fusera dedati preste doue sute de ani, dara mai alesu dela 1815 incoce in doue generatiuni lungi cu administratiune si justitia austriaca militara aspra, dara drépta. Chiaru acuma cá curge sange, executiunile de tóte speciile nu mai incetédia. Natur'a omenésca se revolta citindule si inca tocma in „Pester Lloyd“.

La unu saténu aprópe de Agram i se vendú pentru datoria de 14 (patrusprediece) cruceri o mosióra pretiuita la 101 fl. si câteva cri. La altulu pentru vreo 5 fl. datoria i s'au vendutu 44 jugere (pogóne) pamentu cultivatu. La unu altulu in Bukevje pentru o mica restantia de câteva cri 1 vaca. In casuri de acelea ómenii se opunu si versarea de sange este gata. Veti întreba, cum se póte? Fórte bine, cá si la noi. Spesele procedurii finantiale si din colo a le processului inghitu tóta averea. Dupa legile ungueresci se póte vinde si cas'a si mosii'a omului pentru contributiunile statului, daca executorii nu mai afla vite si lucruri mobile.

Revol'ta dela Fakasevacz in 20 Sept. mai costá diece sateni inpuscati, multime raniti, si abia acuma se mai spune si de soldati raniti.

La Agramu a mai mersu unu regimentu. Ori unde nu sunt trupe, e turburare. Mai multi popi serbesci si croati fugu pe la orasie de fric'a poporeniloru cari i tinu de venduti la unguri. Dara atâtea trupe mobilisate costa milióne.

— Diet'a Ungariei se deschide pentru sesiunea sa annala mâne in 27 Sept. Gubernulu o astépta cu mai multe proiecte de legi, intre care câteva din cele traganate cu anii sunt cunoscute mai de multu, precum de ex. reform'a casei magnatiloru, care este unu anachronismu si nu'si mai are parchi'a in lume, apoi regularea mai multoru riuri si desecarea baltiloru fara numeru; altele taia afundu in pungile toturor locuitoriloru, de ex. modificarea legei de monopolulu tabacului, a taxei pe fabricele de spirtu, a pescuitulu si a dreptulu la ape (tiermuri), a legei industriale (de meserii) care se dice a fi prea destrabalata; o lege pentru asia numitele aruncaturi pe florinu (Zuschlag, dare preste dare), lege pentru casatori'a jidoviloru cu crestini, lege pentru pedepsirea multu mai aspra decâtu pâna acum a celoru ce nu mergu la assentare; alt'a pentru schimbarea cartiloru de mosii (Grundbücher) si alte câteva. Dara unde remane cestiunea Croatiei si cestiunea antisemitica?

— In Serbi'a o patira diplomatii nostrii austro-unguresci. Dupa incordari extraordinarie densii reusisera cá se restórne pe ministeriulu Ristici totudeauna adversariu din principiu alu Austro-Ungariei, se castige pe regele Milan, se i dictedie in péna pe ministeriulu Pirocianatz, se miolocésca exilarea mitropolitulu Serbiei, mai tardiu si a unoru episcopi sub cuventu cá ei tinu cu Russi'a, éra alegerile dietali (scupcina) fusesera influintiate intocma cá si cum se face in Ungari'a; unii amici ai Rusiei pedepsiti si exilati; dupa aceea cursera negociari, se inchieiara conventiuni pe fačia si pe ascunsu; in cestiunea danubiana Serbi'a intórse

dosulu Romaniei si Bulgariei; Milan isi petrecu minunatu la Vien'a. Dara vorb'a romanésca: ce n'aduce anulu, aduce ór'a. Alegerile noue dietali au cadutu tocma in lun'a acésta. Milan se preamlá; poporul alegea, natiunea isi dete veridictulu. Dupa incordari extraordinarie si interveniri diplomatice secrete cu pungi gróse ministeriulu Pirocianatz abia scóse o minoritate de 34 deputati din partid'a sa, éra opositiunea castigá aprópe 90. Bataia cu totulu neasteptata de cei cari nu cunosc pe serbi si tóte traditiuniloru. Dupa constitutiune regele are dreptu se denumésca si elu in scupcina 44 regalisti, buna-óra cum erau regalisti din Transilvani'a, totu cu votu deliberativu si decisivu. In totu casulu cris'a este fórte mare.

— In Bulgari'a cele doue partide mari se unira si se impacara cu principele. Acesta dete dimissiunea la doi ministrii generali rusi, denumi unu ministeriu din ambele partide si restabili constitutiunea suspinsa antierti; dara tóte acestea se intemplara cu incuviintiarea Rusiei. Tocma la timp.

— In Romani'a s'au pornitu agitatiuni fórte mari, despre care vomu vorbí cátu mai curendu, adeca indata ce se va limpedí cátu de puçinu situatiunea invelita in negura grósa. In totu casulu Rusi'a luera si in Romani'a cu putere dupla de aburu. Numai de nu s'ar sparge caldarea cá se arunce totulu in aeru.

Ministrulu J. Brateanu s'a intorsu in 23 Sept. éra la Vien'a, unde se tinu din nou conferentie. Situatiune din cele mai critice, in care se cere sange rece, pacientia de feru.

Audientia publica la inalt'a curte de cassatiune si justitia tinuta in capital'a Romaniei.

(Urmare).

V.

Conclusiune.

Din cele mai susu espuse resulta, cá nu putem nega cá casatori'a este in adeveru o institutiune civila, si cá atare ni se presinta sub form'a unei conventiuni, dar esenti'a acestei conventiuni are o basa morala de care se interesédia fórte biseric'a.

Casatori'a cá conventiune civila da nascere la drepturi si obligatiuni pe cari numai legea civila póte se le regulamentede, de asemenea la casatorie fiindu vorba de libertatea individuala a sotiloru, ordinea publica se interesédia de bun'a padia a celoru edictate de lege, si sciutu este cá padi'a legiloru este incredintiata statului.

Prin urmare, spre a se mentiné armonia ce trebuie se existe intre statu si biserica, trebuie cá acésta din urma se se marginésca strictu intru indeplinirea atributiilor sale sufletesci, atributiuni inalte, cá-ci tindu la inaltarea inimei si intarirea consciintei sotiloru.*)

Se lasamu dar cá socii dupa celebrarea casatoriei loru inaintea oficeriloru starei civile se mérga si inaintea altarului, cá si biserica prin binecuvantarile sale se pue unu veto la cele constatate si regulate de legea civila.

Procedur'a acésta ne o indica canónele santei nóstre biserici, ne o impune art. 21 si 22 din pactulu nostru fundamentalu.

Dar cum póte se existe acésta armonie, dicu detractorii nostri, intre biserica si statu, pe cáta vreme canónele sunt in contradictie cu dispositiile codului civile?

Este adeveratu cá legislatiunea nóstra in materie de casatorie presenta o antimonie; gravitatea acestei antimonii ne a inspiratu temerile ce nu au pututu scapa inaltei domniei-vóstre intielepciuni.

In adeveru, domnule primu-presiedinte, prin respunsulu cu care ati bine-voitu a onora discursulu nostru de deschidere pe anulu 1879—1880, ati disu urmatórele cuvinte:

In materie de casatorie este asemenea flagranta contradictiunea dintre art. 144 si 151, codicele civilu, de o parte, si art. 22 din constitutiune; este vorba de constitutiunea familiei si daca legamintele acestei prime mici societati sunt lasate in incertitudine, ce trebuie se dicemu de fundamentele societatiei celei mari care se chiama natiunea? Aceste cuvinte rostite de primulu magistratu alu tiei in numele supremei curti, este justificarea cea mai puternica a temeriloru ce amu exprimat acum patru ani si de cari suntemu pre-

*) Acésta sistema a fostu recunoscuta de st. sinodu alu regatului ellenu, prin legea sa organica care in art. 16 se rostosce astu-feliu: „in materie de casatorie totu ce concerne relatiunile civile, apartine tribunaleloru civile, éra totu ce privea partea snfletésca, apartine autoritatiloru eclesiastice.“

ocupati si astadi. Cá-ci antimonie acésta este stanca de care se isbescu toti cei ce se muncescu a descoperi care este modulu in virtutea caruia se póte contracta o casatorie valabilmente.

Se ne fia dar permis a arata si noi in câteva cuvinte remediulu ce credemu mai eficace spre indreptarea reului.

Candu s'a discutatu in constituanta din 1866 cestiunea ce ne preocupa, doue argumente s'au pusu inainte de partisanii casatoriei puru civile: 1. cá codulu civilu, fiindu in contradictie cu canónele bisericesci, fatalmente se voru ivi casatorii perfecte dupa legea civila, pe cari insa biserica nu le va putea consacra; in asemenea casu daca socii voru lasa se tréca unu intervalu óre-care intre celebrarea casatoriei la primarie si acea dela biserica care va fi positiunea femeii si a copilului conceputu dupa casatoria civila, fara se se fi obtinutu si benedictiunea religiósá din cauza cá canónele se opunu acestei casatorii, sau din cauza cá barbatulu a muritu in acestu intervalu?

2. Daca biserica trebuie neaperatu se concure cu autoritatea civila la facerea casatoriei, neaperatu cá trebuie se concure si la desfacerea ei, cá-ci altu-feliu sociulu divortiatu numai civilemente nu se va putea recasatori inaintea bisericii; va trebui se revenimu dar la consistoriile de trista memorie.

Partisanii sistemii opuse cereau obligativitatea benedictiunii religióse spre a stírpi concubinatu introdusu in populatiunea rurala, din cauza cá codulu civilu nu recunósce de cátu casatoria civila; „imi amu luatú femeia pe doi sau trei ani“, éta cuventulu care circula in gur'a poporului, a exclamatu multu regretatulu presiedinte alu constituantei din 1866, spre a sustine, cá concubinagiulu este o consecintia fatala a sistemului introdusu de legea civila.

In privintia primulu argumentu respundemu, cá in Romani'a dela 1866 si pana astadi credemu cá arare-ori se va fi consumatu vre o casatorie mai inainte cá sociulu (sau soci) ortodoxu se fi obtinutu benedictiunea religiósá, gratie simtiului religiosu implantatu in consciintia poporului nostru; daca dar justiti'a tiei a fostu chemata a se pronuntia asupra validitatii unoru casatorii, a fostu provocata mai cu séma de cereri de pensuni din partea femeiloru cari au veduvitu in intervalulu casatoriei civile si a celei religióse.

De asemenea nu credemu cá cauza introductiunii concubinatuului in comunele rurale este lipsa din codulu civilu a santiunei benedictiunii religióse; cá-ci, precum fórte bine a disu domnu ministru de finantie in constituanta din 1866: nu este unu romanu in tíera romanésca care se se socotésca insuratu pana nu se va duce la biserica. Caus'a dar a reului ce exista si astadi, cu tóta obligativitatea impusa de art. 22, este multimea formalitatiloru pretinse de codulu civilu spre a se putea contracta o casatorie valabilmente; formalitati adesea imposibilu a se indeplini de populatiunea nóstra rurala in starea de ignorantia in care se afla; la lipsa de ver-ce cultura a locuitorului dela tíera daca vomu adaoga ignorantia acelor ce sunt investiti cu atributiunile oficerului starei civile prin comunele rurale si réua loru credintia, pretindendu adesea dela nenorociti tierani nisce tacse ilegale pentru confectionarea unoru acte scutite prin lege de ver-ce taxa, vomu avea tabloulu completu alu cauzelor pentru care populatiunea nóstra rurala este constrinsa a trai in concubinatu cu totu respectulu nestramutatu ce are pentru dogmele parintiloru sei.

Singura antinomie (de altmíntrelea fórte seriósá) ce exista intre legea civila si santele canóne, este art. 144 din codu relativu la impedimentele casatoriei.

Acestu articolu a fostu luat din art. 162 codulu Napoleonu. Amu disu insa, si nu vomu mai repeta aci, cá biserica resaritului nu a inspiratu statului nici una din temerile de cari a voitu a se feri legiuitorulu francesu, cá prin urmare legiuitorulu romanu, candu s'a ocupatu de impedimentele la casatorie, trebuie se consulte datinele bisericii nóstre dela cari natiunea nu a intielesu si nu a voitu nici-odata a se departa.

Deci, spre a stírpi concubinagiulu ce gangrenédia populatiunea nóstra rurala, se simplificamu si reducemu formalitatile dictate de codulu civilu; éra pentru a impaca prescriptele bisericii cu legea civila, se modificamu singurulu art.144 din codulu civilu decretandu aceleasi impedimente la casatorie cari existau si inainte de noulu codu. Faptulu acesta nu se póte considera cá unu pasu indaratu pe calea progresului si a civilizatiunii, pentru-cá rudeni'a in veci a fostu considerata cá unu impe-

dimentu la casatorie si moralitatea publica a desaprobatu totudeauna casatori'a intre rude numindu-o „incestu“ (incestus)*).

La reformele de mai susu se se decreta si mesura, cá in dio'a in care oficerulu starei civile va declara sociloru cá sunt uniti in casnicie, in aceasi di si imediatu se urmedie si benedictiunea religiósá; cu modulu acesta armoni'a intre puterea bisericesca si cea laica va fi perfecta, éra moralitatea publica satisfacuta pe deplinu.

In privintia celui de alu doilea argumentu relativu la divortiu, respundemu cá de óre ce amu admisu cá bisericii apartine partea sufletésca, apoi nu vomu gresi, daca vomu admite sistem'a ce se practica intr'o tíera surora in ortodoxie cu a nóstra.

In Greci'a candu socii sunt siliti se recurga la mesura estrema a divortiuului, incercarea de impacuire ce, dupa art. 221 si 261 din codulu nostru civilu este de atributul presiedintelui tribunalului, acolo se face de prelatii bisericii Sociulu care cere divortiuulu se adressédia cu cererea sa de divortiu la episcopulu eparhiei; in acea reclamatie nu se arata nici unu motivu de despartenie, episcopulu are unu termen de trei luni, in intervalulu caruia se incérca a impaca pe soci. Dupa trecerea acestui termen fara nici unu rezultat de impacuire si chiaru daca episcopulu nu a luatú nici o hotarire, sociulu se adressédia la tribunalu si atunci incepe processulu de divortiu dupa regulile procedurii civile.

Indata ce s'a pronuntiatu hotarirea definitiva de divortiu, procurorele tribunalului o comunica in copie episcopului eparhiei, carele ea actu de despartenia casatoriei.

Cu sistemulu acesta, ce si noi propunemu pentru tíer'a nóstra, credemu cá nu se mai pote ivi nici unulu din inconveniente cari alarmau in constituanta pe toti barbatii ce nu vedeau scaparea de cátu in casatoria contractata numai civilemente.

(Va urmá.)

Necrologu.

Maria Joanu Aronu nasc. N. Soiu, in urma unei scurte suferintie, fiindu impartasita cu s. taine, si-au terminatu viatia in 8/20 Sept. 1883 in alu 19 anu alu etatii sale si alu doilea alu fericitei sale casatorii.

Cu inima franta de dorere incunoscintiédia pe toti amicii si cunoscutii despre acésta perdere ireparabila adancu intristatulu ei sociu Joanu Aronu invetiatoru la scól'a normala romana gr.-orient. din Brasiovu, in numele seu, alu jalniciloru ei parinti: Nicolae si Susana Soiu nacs. Odor, Joanu si Maria Aronu nasc. Sitof, alu jalniciloru ei frati Joanu, Emilia, Valeria si George Soiu, alu jalniciloru ei cumnati Nicolae si Laura Aron nasc. Tomosiu, Josifu Maria maritata Joanu Dobrota, Zaharia si Parteniu Aronu, alu jalniciloru sale bunice Maria ved. Joanu Soiu si presbitera Dobra Alexandru Odor, alu jalniciloru ei unchi, matusie, veri veri-sióre si alu toturoru jalniciloru ei rudeni.

Remasitiile pamentesci ale reposatei sau asiediatu in cimitirulu bisericii St. Nicolae.

Brasiovu, 9/21 Septembrie 1883.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a eterna!

Corespondentie particulare ale „Observatoriului.“

Brasiovu, 1 Sept. 1883.

(Dela adunarea generala.) Se prevedea dela inceputu, cá cele 18 puncte staverite in programulu comitetului nu se voru puté delibera in doue, ci in 3—4 siedintie, precum s'a si intemplat. Si nici nu se puté intempla altu-cum in faci'a deliberarii unoru cestiuni, asupra carora se cerea o desbatere pe cátu de seriósá pe atátu de intielépta, pentru-cá membrii se nu tréca preste ele numai tacsative.

*) Inmultirea impedimentelor din cauza de rudenie ar fi perniciosá numai intr'unu statu micu, in care toti membri societatiei ar putea fi mai multu sau mai puçinu rude intre ei, asia cá casatoriile ar deveni rari; la noi insa, din grati'a domnului, unu asemenea inconvenientu cu greu s'ar produce.

Cu tóte acestea fiindu cá sciutu este, cá impedimentele la casatorie au fostu imultite de imperatii crestini spre a incuragea celibatulul, pe care ilu considerau la acea epoca, cá o fapta placuta lui dumnedieu, si fiindu-cá faci'a cu ideile inaintate ale civilizatiunii moderne aceste prejudecati au traitu, credemu cá este bine cá si biserica se se conforme, acolo unde este cu putintia, cu cerintele progresului; astu-feliu in asternerea cauzelor de impedimente la casatorie se nu se mai aiba in vedere de cátu igien'a si moralitatea ce trebuie se predomine in sinulu familiiloru.

Modificarea acésta credemu cá este de competintia santului sinodu, cá prin urmare nu atinge nici cum santele si nestramutatele dogme consacrate de cele sapte sante sínóde ecumenice.

E vorba despre sedinti'a a treia acestei adunari generale, care a fost cea mai momentuosa si manosa. Voiu descrie-o dela inceputu asia cum a fostu.

Dupa autenticarea procesului verbalu din sedinti'a anterioara, presidiulu presenta telegrammele, dela dlu Muguru din Bucuresti, dela romanii din Clusiu, cari invita adunarea generala viitoare pe anulu 1884 acolo.

Inca o surprindere placuta pentru adunare. Dlu Baritiu la invitarea presidiului citeste o scrisore, de cuprinsu frumosu, dela veteranulu ostasiu romanu dlu locotenentu colonelu in retragere D. Pappazoglu, prin care salutandu adunarea, ofera 12 tablouri cu episod'a: „Infratirea armatorulu principelui Transilvaniei, Sigism. Bathori cu cele romanesci pe campulu de gloria in anulu 1595“, in scopulu pentru a fi distribuite intre membrii de ai asociatiunii.

Raportorulu comisiunii pentru inscrieri si incassari continua raportulu seu.

Urmédia continuarea raportulu comisiunii budgetare. Propunerea dlui dr. V. Glodariu, din sedinti'a precedenta, comisiunea nu o recomanda si nici nu se aproba din partea adunarei. Ce privesce propunerile dloru N. Strevoiu si V. Babesiu, comisiunea propune: de astadata aceste propuneri se nu aiba influintia asupra budgetulu, ci aceste se se transpuna comitetulu spre tractare si la compunerea budgetulu pe anulu 1885 se fia luata in consideratiune.

La desbaterea acestei propuneri a comisiunii iau parte mai multi domni membrii, formulandu 'si era propuneri, insa adunarea nu le primesce precum, nici pe comisiunii si asia dupa multa asudare s'a purcesu la desbaterea speciala a proiectulu de budgetu.

Ajunsu de abia acum la acestu punctu preste care trebeu se trecemu de eri, revinu de nou la aceea ce am fostu amintitu si in corespondenti'a de eri ca: comisiunea prin raportorulu ei, recomanda adunarei spre primire tote positiunile din proiectulu de budgetu cu singur'a modificatiune, la pos. 17 din recerintie, unde stipendiulu de 300 fl. se se ficsodie pentru unu studentu de silvicultura.

Fiindu-cá desbaterea érá in specialu, se urmá punctu de punctu. La punctulu 4, remuneratiunea bibliotecariulu si archivariulu érá pe aci, pe aci se se stérgea. Sermana natiune! Acusi castigá unu capitalu mare... 60 fl. pe anu. Si inca cum, se subtraga dela acela, care grigesce de sufletulu unei reuniuni, de biblioteca. Nu intielegu si nici nu-mi potu dá sam'a, cum unii dni membrii s'au pututu freca atátu de multu de acestá mica sumulitia, si din chiaru seninu a o sterge, cá si cum asociatiunea transilvana n'ar avé — pe cátu sciu — o biblioteca destulu de valorosa si pretiosa.*)

La positi'a 13 din recerintie, B. Stipendii si ajutore, unde este vorba despre unu stipendiu 100 fl. destinatu pentru studentii dela scolele gimnasiali, dlu Baiulescu face propunerea, cá acestu stipendiu se se cassodie si din elu se se creeie premii pentru progressulu doveditu in purtarea agriculturii nationale si a economiei de vite; de asemenea parere a si dlu Comanescu parochu, cu singuru modificatiune, cá din sum'a amintita se se creeie unu premiu pentru cea mai buna carte destinata a dá poporulu invetiatura teoretica si practica despre purtarea economiei rurale cu ramurile ei.

Dlu Baiulescu se alatura la propunerea acéstá.

Dlu Branu de Lemeny propune: a se sustiné in budgetulu an. 1884, stipendiulu din cestiune, érá pentru an. 1885 se se puna in budgetu sum'a de 400 fl. cá premiu precum s'a fostu ficsatu si de a adunarea generala anterioara.

Facia de propunerea dlui Comanescu, dlu dr. Alexi observa, cá pentru o carte in modul indicatu de dsa aru trebuu mai ántaiu stabilitu unu planu specificatu, érá premiulu se fia — buna óra — in sum'a propusa de dlu Branu de Lemeny, cá asia se putemu avea sperantia, cá concursulu ce se va publica, nu va remaué fara rezultat.

Punéndu-se propunerile de susu la votu, niciuna nu se priimesce, afara de a comisiunii la pos. 17 despre unu stipendiu de 300 fl. care se designédia in specialu pentru studentii dela o academia de silvicultura.

Acum urmédia ceea ce a interesatu pe toti mai tare, raportulu comisiunii pentru propuneri asupra raportulu comitetulu.

Raportorulu d. dr. Bozocanu in numele comisiunii citeste raportulu seu, din care amu notatu urmatórele puncte remarcabile.

a) Cá, adunarea se dea comitetulu bilu de indemnitate pentru sum'a de 7684 fl. 82 cr. spesata la cumperarea si adaptarea casei preste sum'a de 20,000 fl. votati in budgetu, de adunarea generala dela Desiu.

b) Cá, adunarea se dea comitetulu de asemenea bilu de indemnitate pentru sum'a de 432 fl. spesata pentru unele reparaturi si adaptari in corpulu numitei realitati cu scopu de a pregati unu localu pentru cancelaria, biblioteca si sala de sedintie; mai departe propune: a-i se pune la dispositia in budgetulu escercitiulu anului viitoriu sum'a de 3134 fl. 64 cr. pentru a putea face in nou'a realitate a asociatiunii unele reparaturi mai mari in profítulu rentabilitatii ei.

c) Cu privire la ridicarea unui monumentu poetulu Andreiu Muresianu, comisiunea propune: conclusulu adunarei generale dela Deesiu se se anuledie, lasándu afacerea acestui monumentu cu totul in manile comitetulu instituitu cu acestu scopu in Brasiovu.

d) In cestiunea legatulu dupa Avramu Jancu, comisiunea recomanda spre primire, propunerea comitetulu cu acelu adaosu, cá in casu candu din partea

auctoritatiloru s'ar decide vendiarea, comitetulu se fia insarcinatu a cumpera cas'a, curtea si gradin'a unde locuie eroulu Avramu Jancu, pentru a fi conservate si mai departe.

e) Relativu la neaprobarea din partea gub. ung. de membrii ai asociatiunii a dloru Carolu Davila, Ales. Davila, Gr. Em. Lahovari, N. Nicorescu, Joanu Popescu si Teodoru Barada; comisiunea propune spre aprobare o noua cerere de intarire bine motivata prin relevarea meritulu ce si-au castigatu acesti domni prin promovarea institutiuniloru humanitare si culturali.

f) Cu privire la propunerea comitetulu de a se converti destinatiunea fondulu academiei romane de drepturi, comisiunea premergéndu cu argumente bine motivate propune: asociatiunea, cá singura disponente astadi a fondulu de 20,501 fl. v. a. adunatu pentru infintierea unei academii romane de drepturi, decide in adunarea de astadi a dá o noua destinatiune culturala acestui fondu.

g) Propunerea comitetulu despre infintierea sub auspiciile asociatiunii a unei scóle de fetitie impreunate cu internatu in Sibiu, comisiunea a salutatu cu bucurie ideia infintierii unei asemenea scóle si propune cá: de óre-cóe comitetulu acum n'a venit inaintu cu unu planu detaliatu de invetiamentu si unu planu de zidire a unui localu propriu pentru nou'a scóla, se se concréda de nou comitetulu cu aceea insarcinare, cá se vina cu unu planu detaiatu de invetiamentu si de zidire a noului localu intr'o procsima adunare generala, fia acéstá chiaru o adunare generala extraordinara.

h) Cu privire la generós'a donatiune a dlui J. M. Riureanu, comisiunea propune: se se ia cu multamita actu de densa si comitetulu se fia insarcinatu a aduce multamita asociatiunii ereditoru generosulu donatoru; totuodata comitetulu se fia insarcinatu a mai face si unu actu de fundatiune, la care se se aneesodie si harti'a dlui Riureanu, prin care se aduce la cunoscenti'a asociatiunii donatiunea mentionata.

i) Comisiunea recomanda adunarei generale spre priimirea rugarea romaniloru din Orastie, pentru-cá asociatiunea se'si tina viitórea sa adunare generala acolo.

j) Ce privesce propunerea dlui dr. A. P. Alexi in caus'a infintierii de statii meteorologice sub auspiciile asociatiunii, nu o recomanda adunarei spre priimire din motivele aratate si in raportulu comitetulu; si in fine.

l) Comisiunea propune adunarei, cá se exprime in scrisu multamita comitetulu, alu carui mandatu espira la acéstá adunare generala, pentru zelulu si activitatea cu care a condusu afacerile asociatiunii in decursulu celor 3 ani.

Propunerile comisiunii de sub punctele a, b, c, d, e, h, i, j, l, au fostu priimite de adunare en block; éra cele de sub f si g aveau se se ia sub desbatere foré seriósá, inse din caus'a timpulu inaintatu sedinti'a so suspende, remanendu a se continua la redeschiderea sedintiei, care se ficsédia pe 5 óre d. a.

(Va urmá.)

Ratiociniu

despre banii incursi cu ocaziunea petrecerii de véra, arangiate de tinerimea romana din partile „somesiane si codrene“ a cottulu Satumare la Pomi in 22 Juliu st. n. a. c. Cu acéstá ocaziune au incursu parte din contribui, parte din rescumperarea bileteloru si suprasolviri, cu totul: 195 fl. 58 cr.

Au contribuitu: Ilust. dn. N. Ujfalussy 5 fl.; spect. dn'a Margareta Eótvós 2 fl.; spect. dn. dr. Titu Hengye 2 fl.; Ladislau Szabo 1 fl.; Aron Grosz 1 fl.

Din rescumperarea bileteloru de intratu au incursu 139 fl. v. a.

Au suprasolvitu: Onor. dnii: Augustinu Pelle 10 fl.; Sim. Stanu 4 fl.; Gavrilu Barburu 3 fl. 62 cr.; Coriolanu Ardeleanu 2 fl.; Augustinu Clintocu 2 fl.; Joanu Serbacu 2 fl.; Georgiu Marchisiu 1 fl.; Ciriacu Barbulu 1 fl.; Antoniu Papp-Danu 1 fl.; Gregoriu Tagi 1 fl.; Joanu Marchisiu 1 fl.; Ludovicu Rezeiu 1 fl.; dr. Alesandru Stetiu 1 fl.; dr. Titu Hengye 1 fl.; Traianu Farcasiu 1 fl.; Augustinu Tagi 1 fl.; Georgiu Pteancu 1 fl.; Ambrosiu Marchisiu 1 fl.; Franciscu Péter 1 fl.; Corneliu Gitt'a 1 fl.; Sam. Ciceronescu 1 fl.; Emanuilu Muresianu 50 cr.; Victoru Tom'a 50 cr.; Flor. Stanu 30 cr.; N. N. 50 cr.; N. N. 41 cr.; N. N. 30 cr.; N. N. 20 cr.

Precum se vede, din rescumperarea bileteloru au incursu 139 fl.; din suprasolviri 41 fl. 33 cr.; din contribui 11 fl. La olalta 191 fl. 33 cr.; cátre care suma adaugendu diferinti'a plus de 4 fl. 25 cr.; dispunemu cu o suma de 195 fl. 58 cr.; din care subtragendu spele: 90 fl. 68 cr.; remane venitululu curatu: 104 fl. 90 cr. Iv. a. care suma s'a transpusu la ven. ordin. gr-cat. de Oradea-mare, cá din intersurilulu anuale ale sumei mentionate se se premiedie celu mai diligentu studentu (orfanu) dela gimnasiulu din Beiusiu.

Candu ne tñemu de sant'a detorintia a face cunoscutu on. publicu rezultatulu materiale alu acestei petreceri, implinimu si o prea placuta detorintia, aducéndu tributulu multamitei calduróse din partea comitetulu arangiatoriu on. dn. suprasolvitori si contribuenti si on. dn. ospeti, cari prin presinti'a loro personale ne au onoratu si au concursu la rezultatulu frumosu.

In fine ceremu permissiunea acelu on. dn. suprasolvitori alu caror'a nume din erore nu sau inregistratn in lista on. dn. suprasolvitori; ne rogamu inse se fia liniseiti, cá samele primite nu au peritu, ci se cuprindu in diferinti'a plus.

Pomi, in 31 Augustu 1883.

Augustinu Pelle, Samuilu Ciceronescu
presiedinte. cassariu.

Gavrilu Barbu,
controlorulu.

Bibliografia.

La librariile Wilh. Krafft in Sibiu J. Stein in Clusiu si la librari'a Nic. J. Ciurcu in Brasiovu se afla:

— Dictionariu ungur.-romanescu Magyar-román Szótár, compusu de Georgie Baritiu, in partea magiara elaboratu mai alesu dupa alu lui Joanu Fogarasi editiunea a cincea. Brasiovu 1869. Form. 8-vo. 41 cóle. leg. 3 fl. 50 cr., bros. 3 fl.

— Baritiu G., Istori'a Regimentulu II romanu granit. bros. 60 cr.

— Dictionariulu etimologicu romano-latinu, alu societatiu academice elaboratu cá proiectu, tipariu desu pe 184 1/2 de cóle si Glossariulu de cuvinte straine sau considerate cá straine, stracurate in limb'a nóstra, cá parte integranta a Dictionariulu, tipariu pe 37 de cóle, legate in 3 parti 19 fl., bros. 16 fl.

— Catechismulu calvinescu, impusu clerulu si poporulu romanescu sub domni'a principiloru Georgiu Rákoczy I si II transcrisu cu litere latine, dupa editiunea II tiparita in a. 1656, insoçitu de o excursiune istorica si de unu glossariu, de Georgie Baritiu. Cu spele academiei romane. Sibiu 1879. Pretiulu 60 cr. v. a.

— Noulu calindaru de casa pe anulu visectu 1884. Anulu IV. Pretiulu 30 cr. v. a. in Romani'a 75 bani. Brasiovu, tipografi'a Alexi 1883. Librari'a si magazinulu de musica Nicolae J. Ciurcu Brasiovu 2 strad'a teatrulu 2. Se recomanda cu assortimentulu de catri didactice, uvrage de literatura in limb'a romana, germana, maghiara si francesca, requisite de scrisu si de desennu, hartie de cancelarie de scrisu etc. furnituri de birou. Comandele date librariiei se voru efectua promptu si cu pretiurile cele mai moderate.

— O excursiune botanica in Romani'a Dobrogea. De dr. A. P. Alexi, professoru la gimn. superioru romanescu din Naseudu. Costulu unui exemplaru brosiuratu 2 lei s. 80 cr. v. a. Sibiu, tipariulu tipografiei archidiececane 1883.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a

in 25 Septembre st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru ungresca cu 6%	119 45	119 30
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	90 75	90 75
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	112.—	112.—
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	97.—	97.—
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	139.—	138 75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentulu	99.—	99 25
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	97 60	97 50
Obligatiuni urbariale temesiane	98 50	98 50
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	97 75	97 75
Obligatiuni urbariale transilvane	98 80	98 75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99 —	95 50
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecime de vinu	97 25	97 50
Datorie de statu austriaca in chartie	78 40	78 40
Datorie de statu in argintu	78 45	78 40
Rent'a de auru austriaca	99 25	99 30
Sorti de statu dela 1860	132 75	133 —
Actiuni de banca austro-ung.	834 —	833 —
Actiuni de banca de creditu ung.	294 75	294 75
Actiuni de creditu aust.	295 40	295 80
Serisuri fonciari ale institutulu „Albin'a“ dela Sibiu	100 50	—
Galbini imper.	5 67	5 60
Napoleondorulu	9 50	9 49
100 marce nemtiesci	58 50	58 50

„ALBIN'A“

institutu de creditu si de economii.

In sensulu §§-loru 107 si 108 ai statuteloru societatiu a trei'a tragere la sorti publica a scriuriloru fonciari ale institutulu nostru, va avé locu in **1 Octobre c. n. a. c.** inainte de amédia la 10 óre in biroulu institutulu (Sibiu, strad'a Baier Nr. 1) in presentia unui notariu publicu.

Sibiu, 24 Septembre 1882.

(178)

Directiunea.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**

*) Dovada, catalogulu compusu de fostulu bibliotecariu dlu Petra-Petrescu, Sibiu 1882, publicatu si in fói'a „Transilvani'a“, aceluasiu anu. Apoi o multime de carti, ce s'au donatu si se donédia asociatiunii din partea mai multoru domni particulari si cari inca nu sunt induse in catalogulu mentionatu. Despre aceste inca trebuu se aiba cunoscentia domni membrii.